

HAJDUFÖLD

NYÓFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Negyedévre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felnéző főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A gabona szabad forgalma

Valahogy úgy vagyunk ezzel a gondolattal, hogy örülnénk neki, ha — nem félnénk tőle egy kicsit. Ez a parányi félelem azonban nagyon elrontja az örömlünket.

A gabona forgalmának felszabadítása a több esztendő óta beklyó alól egyet jelent a gazdasági élet konszolidációjával, egyet jelent azzal, hogy a magyar gazda is szabadon rendelkezhetik ezentúl két keze munkájával, szabadon értékesítheti szorgalmának gyümölcsét, éppen úgy, mint minden más termelvény tulajdonosa. Ez így helyes, így való, mert így igazságos. A magyar gazda éveken keresztül érezte vállain az államhatalom súlyos kezét, érezte, hogy fontos, nagyon fontos pillére ő az állam épületének, hajtókereke az állami gépezetnek, mely nélkül mozdulni sem tudna, érezte annyira, hogy egyre nehezebb, egyre elviselhetetlenebb lett számára az állam beavatkozása dolgaiba. Érezte, hogy nagy igazságtalanság történt vele akkor, amikor az ármaximálás megszüntetése után neki még mindig bilincseket raktak kezére és még mindig cenzúrával számították ki azt a hasznot, amit termelvényén elérnie szabad volt. De a magyar gazda jól tudta azt is, hogy miért történik mindez? Jól tudta, hogy ha ő 100 koronával több hasznot ér el gabonáján a réginél, akkor a lelketlenül kapzsi közvetítők tízszer annyival sem előgednek meg s az ország millió és millió ellátatlanja éhen fog pusztulni a szabad forgalom mellett. Ezért hallgatott és viselte békén a vállaira rakott terhet. Most meg fog attól szabadulni.

Valutánk örvendetes javulása lehetővé teszi, hogy az ország nagy érdekeinek veszélyeztetése nélkül helyreállítsuk a gabona szabad forgalma. Illetéktelen elemek kizárásával, a tisztas magyar kereskedelem közreműködésével minden bizonynyal nagy gazdasági fellendülés fog ennek nyomában járni. Aki elfogulatlanul tud ítélni, az minden bizonynyal örülni fog neki. Az öröm csak abban az aggodalomban lehet, hogy mi lesz az ellátatlanokkal? Mi lesz a magyar szegény néppel, amelynek mindennapi kenyerét nagyon illuzórikussá teszi a gabona forgalmának felszabadítása. **Történik-e kellő gondoskodás arról, hogy az ország ellátatlanjai részére szükséges gabonamennyiség benn maradjon az országban és üzérkedő kezekbe ne jusson?** Biztosítja-e az állam az egészséges gazdasági viszonyok végleges kialakulásáig az ellátatlanok részére szükséges gabonát olyan árban, hogy azt meg is tudják majd fizetni? Lesz-e megfelelő intézkedés arra, hogy ne

kerüljön sor a tengeri igénybevételére a kenyérsütéshez, csak azért, mert a másik oldal javára elszámítottuk magunkat?

Ha igen, akkor a gabona szabad forgalmának teljes szívünkkel örülünk, — ha nem, akkor igazán félünk tőle, mert alapos okunk van a félelemre. **A legális magyar kereskedelem még mindig nincs eléggé biztosítva az oda nem való elemek beözönlése ellenében s még mindig**

nagyon sok a rés és hézag, amelyen át a tisztességes üzleti élet megromítható és beestelen, kapzsi üzérkedéssé aljasítható.

A kormányának erkölcsi kötelessége gondoskodni arról, hogy a gabona szabad forgalma ne tegye kockára az állam nagy érdekeit s minden más lehetőség kizárásával valóban hasznára legyen a nemzeti konszolidációnak!

Ezt szeretnők hinni és remélni!

Franciaország mozgósít?

Nem fogadja el az új német javaslatokat

Bécs, ápr. 28. Az Amerikához intézett német jegyzék ma került nyilvánosságra. Lényegében a következő jóvátételi ajánlatot tartalmazza:

Elismer 50 milliárd aranyárka összkötelezettséget mai érték szerint és hajlandó ezen összeget a német fizetőképességhez alkalmazott annuitás szerint legfeljebb 200 milliárd aranyárka végösszegben megfizetni.

Nemzetközi kölesön kibocsátását kéri Németország részvételével úgy, hogy annak eredménye a szövetségesekhez folynék be. A maradványra négy százalék kamat és kedvező amortizációs tervet engedélyezését kéri.

Részt akar venni az elpusztított területek ujjaépítésében.

Kész egy milliárd aranyárkát fizetni a jóvátételi bizottságnak, de nem csupán aranyban, hanem ezüstben, devizákban és állami váltókban.

A teljesítőképesség szerint átveszi a szövetségesek amerikai tartozásait.

Biztosítékokat szolgáltat mindennemű hitelre. Kiköti, hogy ezen javaslatok elfogadása esetén minden más jóvátételi kötelezettség megszűnik, a külföldi német magánvagyon felszabadul s a büntető rendelkezéseket azonnal visszavonják.

Páris, ápr. 28. A francia kormány értesítette washingtoni követét hogy Franciaország nem találja tárgyalásra alkalmasnak Németország javaslatait. — A francia kormány elrendelte az egész 1919. évi korosztály mozgósítását névszerinti behívó alapján, mert úgy találja, hogy egyedül a Ruhr-vidék megszállása vezethet kellő eredményre

Washington, április 28. Az amerikai kormány bizik a békés megoldásban és szümit Anglia és Olaszország támogatására.

Szöknek az orosz népbiztosok

London, április 28. A „Daily Herald” jeleti New-Yorkból: Amerikába az utóbbi hónapok folyamán nagymennyiségű arany érkezett. A vörös vezérek halmozzák fel az aranyat arra az esetre, ha az ellenforradalom miatt Oroszországból futniok kell. Egyebekben feltűnő esend észlelhető az aranykészletek létezése körül. Az arany külföldről Skandinávián, Anglián és Franciaországon keresztül érkezett az Egyesült Államokba. A háború kezdete óta ily mennyiségű arany még nem érkezett Amerikába. E tényből Amerikában arra következtetnek, hogy a bolsevisták számolnak azzal, hogy Oroszországot rövidesen el kell hagyniok.

Szélcsend a politikában

Pröhle visszalép a keresztyén pártba? - Elsimitják a Beniczky-ügyet - Új pártközi megegyezés

Budapest, ápr. 28. Politikai körökben híre jár, hogy Pröhle Vilmos dr. aki nemrégben kilépett a Keresztyén Nemzeti Egyesülés pártjából, visszalép a pártba, miután a királykérés teljes kikapcsolására komoly lépések történtek a párt részéről.

Budapest, ápr. 28. A nemzetgyűlés keddi ülésén megkezdte az állami költségvetés tárgyalását. Minthogy ez hosszabb időt fog igénybevenni, valószínűleg közbeiktatják a pénzügyminiszter tegnapielőtt benyújtott négy kisebb javaslatának tárgyalását. A négy új javaslat a következő: cigarettapapír- és hüvely-adó, értékpapírok és értéktárgyak külföldre vitelének megakadályozása, szénjogi területek s a bányajövedelem adója.

Budapest, ápr. 28. A keresztyén pártok közös értekezletet tartottak, amelyen az együtt működés zavartalanosságának biztosítására kerestek módokat. Elhatározták, hogy a közös programból kikapcsolják a királykérés meg a zsiabkérését és helyettük a közszabad-

ságok szélesebb kiterjesztését, a sajlószabadság teljes helyreállítását állítják be. A liberális-blokk bejelentette csatlakozását ehez a programhoz.

Budapest, április 28. A politikusokat élénken foglalkoztatja Beniczky Ödön mentelmi ügye. Általában az a felfogás kezd kialakulni, hogy az ügyet el kell simítani. Élénk tanácskozások folynak ebben az irányban, s a keresztyén párt hajlandóan mutatkozik Tomcsányi Vilmos elejtésétől elállni.

Budapest, április 28. A népjóléti miniszteriumban szakférfiak bevonásával nagyfontosságú értekezlet volt, amelyen az anya- és esecsemővédelem, továbbá az állami gyermekmenhelyek ügye került szóba. A tárgyalások során Bernolák miniszter kijelentette, hogy a megkezdett kórházi-építkezéseket sürgősen bejejezi s a vidéken is több gyermek és tuberkulotikus osztályt fog a kórházakban létesíteni. Fel fogja használni ezeket is és a vidék figyelmét minden eszközzel rá fogja tereini a esecsemővédelemre.

Amerika gazdasági helyzete

Miért avatkozott bele a jóvátétel kérdésébe?

Az Északamerikai Egyesült-Államok kormányában beállott változás kétségkívül rövidesen érezhető lesz az európai államok koncertjében s az egész művelt világ feszült érdeklődéssel fordul már most a washingtoni Fehér Ház felé, hol a józan belátás és önmérséklet kezdi bontogatni megtépett szárnyait. Harding elnök szava óriási sulyal nehezedik a párisi főtanács nemzeteket mérlegelő serpenyőjébe, s így nem érdektelen ismerni azokat a háttérben mozgó erőket, amelyek Amerika váratlan fellépését kellőképpen megmagyarázzák.

Bár Amerika gazdasági élete ebben az évben lényeges változást nem mutat, a közszükségleti cikkek ára mégis állandóan süllyed s a kereskedelem csak a napi szükséglet van biztosítva. Ennek oka pedig a nemzetközi gazdasági viszonyok kedvezőtlen befolyásában kereshető. Minden téren pangás állott be, amit nem lehet a túlprodukción számlájára írni, mert sokkal több joggal róható fel annak a világtermelési rendszertelenségnek, valamint az ezzel járó következményeknek, az általános fogyasztás csökkenésének. Előrelátható volt, hogy *Amerika export üzlete válságba jut, ha azok az államok, amelyek a kivitel szempontjából figyelembe vehetők, nem jutnak rövidesen olyan helyzetbe, hogy nagyjömeget saját gyártmányt állítsanak az árucseré céljából Amerika rendelkezésére.* S szinte titok volt mindenki előtt az, hogy miként tudott például az Unió az utolsó két év alatt 7 milliárd dollár fölösleget kimutatni kereskedelmi mérlegében? De azt mindenki bizonyosan tudta, hogy ez az állapot sokáig nem tartható fenn s nagyon komoly következményekkel járhat Amerika gazdasági helyzetére.

Azok az európai országok, amelyek szövetségesei voltak az Egyesült Államoknak, körülbelül 10 milliárd dollárral tartoznak nekik. Tárgyalások folynak az irányban, hogy ezt az adósságot hosszú lejáratu kötelezettséggé konvertálják. A kamatok maguk oly hatalmas ösz-

szöget tesznek ki, hogy kihatással lesznek a világ pénzpiacára. — Világos, hogy ennek a horribilis adósságnak a kiegyenlítése birta rá Amerikát arra, hogy a német jóvátétel kérdésébe beleavatkozzék. Azt szeretné ugyanis, hogy Németország nagy fizetéseket eszközöljön ugyan, de ne olyan árukban rója le azokat, amelyekkel neki csinálna konkurrenciát és munkásainak foglalkoztatását befolyásolná károsan.

Feltétlenül bizonyos, hogy az Egyesült Államok közvéleménye a belső ipari depresszióra való tekintettel nem fogja megengedni a bevétel bármilyen szaporítását, s az Uniónak ez a magatartása kedvezőtlenül fogja befolyásolni Németország teljesítőképességét a jóvátételi fizetéseket illetőleg.

Németország nem számíthat arra, hogy Amerikában nagyobb követeléseket tudjon szerezni magának, amelyeket aztán Franciaországra, vagy más hitelezőjére cedálhatna. S ha azért szállítana, hogy a kamatok, vagy a tőkét, amellyel az Egyesült Államoknak tartozik, letörlessze, ugyancsak csalogódnai fog. Erős ellenzésre talál az árukkal való fizetés általában, pedig ugyszólván semmi más lehetőség sincsen a háborús adósságok megfizetésére. Az egész kérdés különben is oly komplikált és nehezen áttekinthető, hogy megérteni is alig lehet. Talán még az lenne a legokosabb, ha a fizetés-kérdés megoldását egy esztendőre elhalasztanák.

Amerika tehát elsősorban szintén a saját zsebét tapogatta meg, amikor Wilson duzzogó politikájával szakítva, elhatározta, hogy akcióba lép érdekeinek megvédése céljából. Kénytelen beleszólni a túlfűtött fantáziájú győző esztelen politikájába, mert látja, hogy az előbb-utóbb teljes gazdasági világ-összeomlást fog előidézni, s azt ő is keservesen megsínylené. Eppen ez a tény ad nagyon komoly színezetet az amerikai közbelépésnek. (N. Fr. P.)

Hogyan büntetik a dohányjövődéki kihágásokat?

A m. kir. pénzügyminiszter a dohányjövődéki kihágások és szabálytalanságok tárgyában rendeletet adott ki, mely a következőképpen szól:

— A háború és az azt követő forradalmak a pénz értékét annyira lecsökkentették, hogy ennek folytán a dohányjövődéki törvényekben és szabályokban, valamint az azok alapján kibocsátott rendeletekben a dohányjövődéki kihágások és szabálytalanságok eseteire megállapított pénzbüntetések, rendbírságokra és a pénzbüntetések alapját képező fogyasztási illetékre nézve megállapított eddigi rendelkezések a dohányjövődéki törvények és szabályok büntető célzatának már nem felelnek meg s így ezek a rendelkezések a háborús idők óta nagy arányban elhatalmasodott dohánylopás, csempészs és a dohánynyal üzött minden más jövődéki visszaélés eredményes megakadályozására már nem alkalmasak.

— A törvény célja tehát az, hogy a dohányjövődéki törvényeknek a jövődéki kihágásokra és szabálytalanságokra vonatkozó büntető és elriasztó célzata megfelelően érvényesüljön olyképen, hogy a dohánytermelés, gyártás és szabálytalanságok a pénz mai értékének arányában büntetessenek s ezáltal a dohányjövődéki visszaélések esetei a lehető legkisebb mértékre esőkönjenek, vagy esetleg meg is szűnjenek. Ezzel a törvény a kincstári és közfogyasztási érdekeknek fontos megvédésén kívüli különösen a kincstári dohánytermelőket — kik ezen elhatalmasodott dohánycsempészet miatt évről évre nagy károkat szenvedtek — indokolt megfelelő védelemben kívánja részesíteni s őket a további megkárosításoktól megkímélni.

Ezen törvény 1921. évi március hó 30. napján életbelépővé, annak végrehajtására nézve a következőket rendelem:

A törvény 1. § a értelmében az érvényben levő dohányjövődéki szabályok rendelkezései szerint a jövődéki kihágás miatt alkalmazott pénzbüntetést (pénzbírságot) a fogyasztási illeték többszörösében kell megállapítani. Ez a fogyasztási illeték minden 500 gramm után — az eddigi 80 krajcár helyett — 100 koronában állapítandó meg; minden más esetben pedig az eddigi pénzbüntetések és rendbírságok azok tízszeresére fölemelt összegben szabandók ki.

Mint hogy a törvény 1. § a szerint a fogyasztási illeték többszörösében kirovandó pénzbüntetés (pénzbírság) a fogyasztási illeték négyszeresénél kevesebb nem lehet, a régi rendelkezések chhez képest megfelelően módosítva alkalmazandók.

A külföldi gyártmányokkal vagy külföldi nyersdohánnyal és az országban tiltott módon készített dohánygyártmányokkal elkövetett jövődéki kihágási esetekben az engedélyilletékek a törvény 2. § a alapján azok tízszeresében, vagyis szivarokért 1500 K-ban, szivarokért 1000 K-ban, egyéb dohánygyártmányokért és nyersanyagokért 500 K-ban állapítandók meg.

A törvény 3 § a szerint a dohányjövődéki kihágások a kiszabandó pénzbüntetésen felül még 1-6 hónapig terjedhető fogsággal is büntetendők.

A jövődéki büntető eljárás során felajánlott előlasi bírság csak az esetben fogadható el, ha az az elkövetett jövődéki kihágás súlyosító vagy enyhítő körülményeinek figyelembevételével a jelen törvény alapján kiszabandó nagyobb vagy kisebb pénzbüntetésnek (pénzbírságnak) megfelel és az enyhítő körülmények figyelembe vételével a bírság összegben felül megállapított elzárás büntetés alkalmazásának mellőzése indokolt. Ellenkező esetben a további jövődéki büntető eljárás szabályszerűen lefolytatandó.

A dohányjövődéki törvényekben és szabályokban említett s nem a jövődéki kihágások és szabálytalanságok eseteire vonatkozó összegek (kincstári dohánytermelés után fizetendő engedélyilleték, községi előljárók ellenőrzési jutalomdíja stb.) fölemelése iránt a törvény 4 §-ában nyert felhatalmazás alapján külön rendelettel fogok intézkedni.

Amerika a legfőbb tanácsban

Páris, apr. 28. A „New-York Herald” jelenti: Nagyon valószínűnek látszik, miszerint a kormány Davis Normant Amerikába küldi, hogy mint megbízott a szövetségesek tanácskozásain részt vegyen. A kérdésben a legközelebbi minisztertanács fog dönteni. Davis Párisba érkezéséig Wallace fogja Amerikát képviselni.

NAPI HIBEK

Fanatikus hittel

hisz Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter az ország gazdasági megújulásában és azt mondja, hogy hite a nemzet hitével egyenlő... A pénzügyminiszter fanatizmusában eddig még nem volt okunk csalatkozni, s az volna az igazán kívánatos, ha a nemzet sem csalogódnai saját hitében soha. Az volna a kívánatos, ha a pénzügyminiszter sziklaszilárd erős hite beleedződnék és beleidegződnék minden magyar ember lelkébe s mire a gazdasági válság elmúlik az ország felül, egy gondolat volna csak szerte e hazában: a feltámadás. Az ezeréves régi határok visszaszerzése, a nemzetet ért gyalázat és szeggyen letörülése. A hit, hogy a magyart nem szolgálásra teremtette az Alkotó, hanem arra, hogy nagyszerű lelkületű világitó-fáklya gyanánt járjon időtlen-időkig más nemzetek előtt. Ennek a hitnek kell urrú lennie minden magyar előtt, hogy mikor eljön az ideje, a latrok és gonosztervök maroknyi, de vadul fanatikus népet találjanak szemben magukkal. Mely nem ismer más gondolatot, mint a föltámadás fősleges gondolatát, mert hisz önmagában és az isteni igazság diadalában...

— Városi állások betöltése. A jog- és pénzügyi bizottság tegnap délutáni ülésén Márk Endre bizottsági tag napirend előtt indítványt tett, hogy városházán, ha a teljes tisztújítás most nem is lehetséges, legalább az üresedésben levő 2 tanácsnoki és a polgármesteri állás mielőbb betöltessék. — A jog és pénzügyi bizottság Márk indítványát elfogadta és javasolni fogja, hogy a legközelebbi rendes közgyűlésen intézkedés történjék a két tanácsnoki és a polgármesteri állás betöltése iránt.

— A város és az új lakásrendelet. A városi tanács a tegnap délelőtti ülésén tárgyalta az új lakásrendelet azon szakaszát, mely a város házaira vonatkozik. A tanács az új lakásrendelet értelmében utasította a városi bérházak házfelügyelőit és házmestereit, hogy ha egyes városi házakban üzlethelyiség, avagy lakás, szoba ürlne meg, arról a rendelet 4. szakasza értelmében sürgősen tegyenek jelentést a lakásügyi bizottságnak és ennek megtörténtét tudassák a tanácscsal is.

— Fenyes Zoltán múltbára újabbán a következő adományok érkeztek hozzánk:

Ebredő Adományok Egyesülete	310 K
Móritz Bertalan	20 K
Sámsoni Kulesár Dezső	20 K
Összesen:	350 K
Legutolsó kimutatásunk	4269 K
Eddigi gyűjtésünk összesen:	4619 K

A gyűjtést folytatjuk!

— Egyenletlenség a városi zenében. Hammerstádt János városi zeneiskolai tanár beadványban fordult a városi tanácshoz. Beadványában azt panaszoja, hogy a zenében napok óta türelhetlen állapotok uralkodnak és hogy rengeteget kell túrnie Fűredi Samu, Fűredi Sándor és Fűredi Sándorné zenetanároktól, akik őt állandóan molesztálják. A zene-kultúra nevében orvoslást kér Hammerstádt. A tegnap délelőtti üléselő városi tanácsban szobakerült Hammerstádt beadványa s a tanács utasította a polgármestert, hogy vizsgálja meg ezt a kényes ügyet s tegyen jelentést az irányban, hogy esetleg a fegyelmi eljárás megindítása szükséges-e. Így fest a zenében a „fehér terror”.

— Esküvő. Csütörtökön délelőtti házasságot a debreceni áll. anyakönyvi hivatalban Nagy Kálmán államrendőrségi segédfogalmazó Rhenes Károly István-gőzmalmi tisztviselő leányával, Magdolnával. Tanúk voltak báró Surányi Ferenc ny. tábornagy és dr. Balogh János orvos. Az ifjú párt Szabó Gyula bőszőrményi ref. lelkész áldotta meg a családi háznál.

— A vasuti pályatesten való járkálás tilos. A debreceni államrendőrség főkapitánya a következőket közli: A vasuti pályatesten való járkálás, valamint a meg nem engedeli helyen való átkelés szigorúan tilos. Az ez ellen vétők kihágást követnek el és szigorúan büntetendők.

Belgoznak a zsidók Erdélyben. Kolozsvárról jelentik: Az oláhok céltudatos magyarpusztító politikájának egyik leghathatósabb eszköze a hírhedt oláh földbirtok-form. Ennek segítségével kihúzzák a magyar birtokosok íába alól a földet és koldusbottra juttatják az erdélyi gazdatársadalmat. A kisajátítási rendelet jogot ad az oláh szolgabíráknak, hogy saját hatáskörükben korlátlanul intézkedhetnek. Ezek élnek is a joggal és az oláhok balkán-szellemű, korrupt rendszerére jellemző, hogy a kisajátított földbirtokokat mind zsidók kapják. Így kapott nemrég Kolozsvár környékén Lipschitz Gyula, Romániából bevándorolt galiciai kereskedő 500 holdat. Erdőfeleken Deutsch Izrael 350 holdat felszereléssel együtt. Schwarz közöskarai kocsmáros és Kovács (Kohn) Jakab kolozskarai szatócs 200 200 holdat.

Ugyancsak földbirtokhoz jutott ötven oláh napszámos és zsellér, kiknek se igája, se felszerelése, se vetőmagja nincs és akik képtelenek lesznek gazdasági beruházások hiányában földet megművelni és a termést biztosítani. — Ezekből a zsidók olcsó pénzen összevásárolják a földeket és felesbe és harmadába kiadják olyanoknak, kik igával és felszereléssel rendelkeznek. Ugyancsak összevásárolják a még ott maradt magyaroktól is a birtokokat.

A nyulasi földekre igényt jelentett érdekeltekhez! A debreceni Gazdasági Egyesület és debreceni Kertész-Egyetel által kisebb parcellákban felmért nyulasi földet már tulajgyezték, így további előjegyzés már nem fogadtatik el. Hogy kik kapnak földet, azt a bizottság már megállapította, azért felhívata azok, kik e földből jegyeztek, hogy a Gazdasági Egyesület titkári hivatalában szerezzenek erről tudomást és ha törölve lettek vagy többet jegyeztek egy parcellánál, a visszajáró összeget ott vegyék át.

Uj iparengedélyek. A városi tanács csütörtökön tartott ülésén a következő debreceni lakosoknak adott uj iparengedélyt: Pajor Kálmán termény élelmiszer ügynökség és bizományi üzlet folytatására kapott hatósági engedély után 2500, Kósa Ferenc sertéskezelés 1000, a Debreceni Termény és Aruraktár és gyáripari rt. több rendbeli üzletág folytatására 18 ezer, Kecskés József borbély ipar 100, Kovács Mihály bádogos és vízvezeték szerelő ipar 100, Nagy Gyula kovács ipar 200, Balogh János fuvaros ipar 200, Daku István hentes ipar 1000, Neumann Béla ecetkezelés 500, Györfi János szatócs ipar 200 korona ipardíjak befizetése mellett.

A Jerus-fa ügye a jog- és pénzügyi bizottság ülésén. Ismeretes, hogy a város vezetősége a pesti Jerus céggel még a tél folyamán egy nagyobb rekompenzációs faüzletet kötött. A város jog- és pénzügyi bizottsága tárgyalta tegnap délután az ezen üzlethez szükséges és még hátralékos faárnak: 3 millió koronának belkörü kölcsönkép való felvételét. Zöld József előadói javaslatának elhangzása után elsőnek Márk Endre bizottsági tag szól, kijelentvén, hogy előtte teljesen ismeretlen ez az annyi hallott fa, melyről egyes hírlapok megállapították, hogy elsőrendű, míg egyes lapok azt hangoztatták, hogy a cseh fa hasznavehetetlen. Kéri az ügy részletes ismertetését.

Zöld József tb. tanácsnok az ügyet részletesen ismerteti, hogy a 3 millió koronát a város belkörü kölcsönkép a városi bank alapítójából vegye fel és utalja. Több hozzá szólás után a bizottság a 3 millió korona utaltatását terjeszti a közgyűlés elé, de egyben kéri hogy egy bizottság vizsgálja meg az egész Jerus féle fa-ügyet s arról 30 nap múlva tegyen jelentést a jog és pénzügyi bizottságnak hogy az még a májusi közgyűlés elé vihessen az olégy bonyolult fa ügyet. — (A „Hajdúföld“ ápr. 21-iki számában részletesen foglalkozott az ügygel.)

Hírek a „végekről“. Határszéli részekről szóló hírek arról számolnak be, hogy a határt a románok ujabban nagyon szigorúan lezárták. A határon túli városokban pedig a rendeletek özönével árasztották el a járműk alatt nyögő véreinket. Szigorú rendeletet adtak ki arra vonatkozólag is, hogy az utcákon háromnál több ember egy csoportban nem mehet. Minden szabad gyülekezési jogot elvették a derék római légiók állítólagos leszármazottjai, akik rendelőtüknek a legnagyobb brutalitással szereznek érvényt. Természetes is, hogy épen ezekből kifolyólag az atrocitások napirenden vannak. Szerencsétlen magyar véreinket pedig nap-nap után hurcolják a „Nagy-Romániában“, amugy is zsurfolásig telt börtönökbe.

Nagy botrány a főváros közgyűlésén

Egy szabadkőműves zsidó elárulta magát - Hazaárulásért feljelentik dr Gál Jenőt -

Budapest. április 28. Türetetlen már az a provokáló magaviselet, amit a főváros törvényhatósági közgyűlésén a hatalmukról lecsúszott csekély számú szabadkőműves-zsidó-demokrata városatyák tanusítanak a keresztény többséggel szemben. Azt akarják kiereszkolni, hogy a keresztény közszégi párt felháborodva viselkedésükön az ülésteremből való kivonulásra kényszerítse őket. Nyilvánvalóan ez volt a célja dr. Gál Jenő fővárosi ügyvéd, demokrata bizottsági tagnak is aki a szerda délutáni közgyűlésen valóságos dicshimnusz zengedezett a nemzetrontó szabadkőművességről.

Mikor azután egészen végiggázolt ezen a boldogtalan országban, melyben nincs jogrend, a tulajdonjog s.entsége megs ünt, szóval a legsötétebb ázsiai állapotok vannak, kidomborította a mellét és önérzetes hangon jelentette ki, hogy a zsidók mindig jó hazafiak voltak és most is azok.

A keresztény párton erre kitor az első vihar. Az óriási zaj miatt csak percek múlva tud Gál megint szóhoz jutni:

Magyarország eddig nemzetiségi konglomerátum volt! Most, hogy végre megszabadultunk nemzetiségeinktől...

Erre olyan fergeteg keletkezett, amilyent még nem látott az Ujváros háza

Hazaárulás! Hazaduló bitang! Gazember! Ez az igazi zsidó mentalitás! Végre bevalotta, hogy örül Magyarország megcsón kiltásának!

Ezek és hasonló kifejezések hullámoztak és kergették egymást a vészes kavardásban. Gál haloványan, teljesen megzavarodva áll, pökhendi bátorsága egyszerre eltűnt. Lassan megfordul s azután káromfordul a tereből. Az óriási viharban Sipőcz Jenő, az elnöklő polgármester fölfüggeszti az ülést.

Az ülés fölfüggesztése után a keresztény

közszégi párt rögtön értekezletre vonult vissza. Hasonlóképpen a demokrata párt is, melynek eredményeképpen Gál Jenő levélbe fogalta mentegetőzését, ő maga azután végképpen eltávozott.

Körülbelül félóra telt el, hogy Sipőcz polgármester újra megnyitotta az ülést.

Sipőcz Jenő elnök: **Sulyos sértés történt a magyar nemzet és egyuttal Budapest törvényhatósága ellen, amely megtorlatlanul nem maradhat.** Bejelentem a közgyűlésnek, hogy Gál Jenő dr. hozzám levelet intézett, amelyben mélyen sajnálja az esetet és ezert a közgyűlést megköveteli. Fölteszem a kérdést, hogy a közgyűlés elfogadja-e ezt a meentséget?

— Nem fogadjuk el — volt az egyhangú válasz a jobboldalról.

Sipőcz Jenő elnök: Ha a közgyűlés nem veszi tudomásul, akkor a bizottsági tagot redreutasítom és tőle a szót megvonom.

Zuna Béla helyettes tiszti főügyész: Mint-hogy Gál bizottsági tag olyan kijelentést tett, amely hazaárulásnak minősíthető, azt hiszem, hogy ezt az ügyet egyszerű széksértési pörrel elintézni nem lehet. Indítványozom, hogy a közgyűlés a jegyzőkönyvi kivonatot tegye át a királyi ügyészséghez, hogy a bűnvádi eljárást Gál ellen megindíthassa.

Az indítványt általános helyesléssel fogadták el. Az elnök ezután kijelenti, hogy mivel a közgyűlés hangulata a további tárgyalásra nem alkalmas, az ülést bezárja.

A keresztény párt soraiból erre felhangzott a Himnusz megható akkordja, melynek méltó befejezése volt Joannovits Pál államtitkár zárószava:

— Eljen a Nagy-Magyarország!
Jó bizonyosság ez amellett, hogy a zsidókérdést lealkudni és elodázni halálos bűn a nemzet érdekei ellen!

A Csokonai-kör felolvasó ülését május 1-én délelőtt 11 órakor a ref. kollégium dísztermében tartja meg, miután az eredetileg tervezett hely: a vármegyeháza díszterme ugyanazon időben más célra foglaltatott le. Ott tartja ugyanis az Arany János Társaság és a Ker. Nemzeti Liga által rendezett előadás sorozat keretében Zrínyiről szóló előadását dr Szabó Márton.

Szörmék sfb. megóvási díjára vonatkozó rendelkezés hatályon kívül helyezése. A bizottság által a szörmék, szücsaruk és ruhaneműek megóvási díjára vonatkozólag az 1921 évi április hó 12-én életbeléptetett rendelkezés 1921 évi április hó 29-től kezdődőleg hatályon kívül helyezetik. A megóvó vállalat maga állapítja meg a megóvási díjakat, amelyet úgy kell kialkulálni, hogy a jogos hasznot tul ne lépje, mert ártulépés esetén cselekménye az 1920 évi XV. t.-c. büntető rendelkezéseibe ütközik. Arvitzgáló bizottság.

Elutasított kérelem sertésvész elleni szérum gyártása iránt. Hász Pál debreceni Rákóczi-utcai lakos Feriöl nevű sertésvész elleni szérumnak forgalomba hozatalára kért engedélyt a földmivelésügyi minisztertől. A miniszter nem adta meg az engedélyt, mert az országos állategészségügyi tanács kedvezőtlen szakvéleményt adott a szerről. A miniszter erről értesítette a várost. A tanács csütörtöki ülésén dr Tóth Emil tanácsnok előterjesztésére foglalkozott az ügygel s a rendeletet tudomásul vette. A rendelet értelmében felhívta a városi tanács az előjáráságot, hogy miután a kiadott megrendelések arra mutatnak, hogy a folyamodó szerét engedély nélkül most is gyártja és árusítja, ez irányban a tényállást állapítsa meg és ennek eredményéhez képest a nevezetttel szemben az 1914. évi 40.905. I. M. sz. rendelet értelmében járjon el.

Az angol bányászsztrájk vége

London április 28. A kormány azt a javaslatot terjesztette a munkások elé, hogy egyezzenek bele a munkabéreknek napi három shillinggel való leszállításába. A munkások örömmel fogadták ezt a javaslatot és legközelebb munkába állnak.

Déry Frigyes Debrecenben Dr Czako Elemér miniszteri tanácsos értesítette a polgármestert, hogy Déry Frigyesről nyert értesülése szerint Déry május 6-án Debrecenbe fog érkezni. A nemeslelkű műbarát, aki igen becses kulturális jelentőségű adományokkal ajándékozta meg Debrecen városát, ittélte alatt a Déry-féle muzeum telkeire vonatkozó tárgyalások eredményei iránt fog érdeklődni. A városi tanács ekkorra egy hortobágyi kirándulást is tervbe vett Déry tiszteletére.

Városi rendkívüli közgyűlés. A városi tanács csütörtöki ülésén Csóka Sámuel h. polgármester bejelentette, hogy szombaton délelőtt 9 órára a város törvényhatósági bizottságát rendkívüli közgyűlésre hívta össze, melynek tárgysorozatán több sürgős és fontos közérdekű tárgy szerepel. Nevezetesen az erdőgazdasági hivatal, az erdőgazdasági bizottság felállítása, továbbá a Lovaregyletnek 5000 korona városi díj megszavazása stb. A városi tanács a bejelentést tudomásul vette.

Jog- és pénzügyi bizottság ülése. Tegnap délután 4 órakor a város jog- és pénzügyi bizottsága dr Vargha Elemér tb. főjegyző elnökletével ülést tartott.

Orgona hangverseny a Kálvinház javára. A református egyházi élet vezetőinek szép gondolata fog teljesedésbe menni május 7-én. Ugyanis tervbe vétetett egy az eddigi ilyen nemű dolgokat messze felülmúló orgonahangverseny tartása. Szerepelni fog a helybeli művész gárda több tagja: közöttük Bodin Margit és Torma Zsiga, színházunk e két kiváló tehetségű énekes; Hammerstádt János orgonaművész és a 30 éves szép multtal dicsekvő Iparos dalkar. stb. Az orgona-hangverseny jóvedelme a Kálvinház alapja javára megy. Örömmel látnánk azért, ha erre a célra tehetségéhez képest minden református hívő meghozná a maga áldozatát. Jegyek már is kaphatók: Kontsek Kornél divatruháza és Csáthy Ferenc könyvkereskedésében. Földszint 10 K, karzat 5 K.

Felhívás az Ébredőkhez! A szerencsi református templom a közelmúltban leégett. A presbiterium, nagyon helyesen elhatározta, hogy azt a templomot, amely Árpád vezérünk első pihenő helyén épült és amelyben Rákóczi hamvai is pihennek, okvetlenül **felépíti**. Azokban a történelmi emlék ujja-építéséhez a szerencsi gyülekezet vagyoni ereje távolról sem elegendő. Ennél fogva az Ébredő szervezetek útján fordul hozzánk, hogy a szükséges anyagi erőt a műemlék újra felépítéséhez összegyűjtse és **arra kér minden Ébredő tagot hogy fejenként 2-2 koronával járuljon hozzá a templom felépítésének költségeihez.** Felhívjuk emélfogva az Ébredők Helyi Csoportjának tagjait, hogy a szerencsi református gyülekezet, illetve az Ébredő Csoport által kért fejenkénti 2-2 koronás adományt az Egyesület helyiségében (Péterfia u. 76.) a hivatalos órák alatt, hétköznap délután 3 és 7 óra között annál is inkább szolgáltatásuk be, mert a szerencsieknek természetesen az az óhajuk, hogy ezen keresztény magyar műemlék felépítése kizárólag kereszténynek pénzén történjék.

Képeslapok a kávéházban. (Levél a Szerkesztőhöz.) A kávéházi fogyasztási cikkek ára tetemesen leszállt, a kávéházakat fűteni nem kell, a világítási költség is kevesebb lett, a kávéházi árak még mindég az ősz folyamán fölértékelt magasságban állanak. Ezzel szemben a kávéházi közönségnek a legminimálisabb kultur igénye sincs kielégítve. A kommun és az oláh megszállás alatt nem volt módjában a fővárosi illusztrált, még kevésbé a külföldi szépirodalmi és művészeti lapokat a kávéház tulajdonosának megszereznie így a közönség ebbeli igényét természetesen fel is függesztette. A román megszállás óta Isten kegyelméből már több mint egy év telt el, de azért elsőrendű kávéházainkban (Bika, Hungária, Royal) ma sincsenek még képes újságok. Talán a közönség igénytelensége okozza ezt? Alig hisszük! Hajlandóbbak vagyunk azt hinni, hogy az önző üzleti szellem fosztja meg az annyi mindenbe beletörődött közeposztályt ettől a legminimálisabb kulturigényétől is. Méltó-e a régi jó nevű kávéházakhoz, hogy garasos megakarítások kedvéért a **közönséges kávékimérések** nívójára süllyednek? Az a kifogás, hogy egy óra múlva „ugy is ellopják” nem fogadható el. Tessék fokozottan vigyázni az enyves kezű „vendégre”. Gondolkozzanak a kávécsok ezen a panaszos levélen, mielőtt gondolkodóba esik rajta a kávéházba járó közönség!

Nagy jótékonycélnú népnünpély Debrecenben. Május 8-án a magyar állami alkalmazottak országos nyugdíjpótló egyesülete öfensége József kir. herceg fővédnöksége, Hegedűs Loránd pénzügyminiszter és Eber Antal udvtan. védnöksége alatt „Hegedűs Loránd nevét viselő özv. és árvaalap” javára Debrecenben nagyszabású művészi műsorral népnünpélyt rendez. Bővebbet falragaszokon.

A hajduböszörményi ébredők vasárnap, május elsején nagy népbált rendeznek a furdőkertben.

Gyászsejel. Riskó Béla és neje, Balogh Mária úgy maguk, mint a nagyszülők és az összes rokonság nevében mély fájdalommal tudatják, hogy ártatlan kis gyermekük **Jendke** 2 hónapos korában elhunyt. Temetése folyó hó 29-én délelőtt 11 órakor lesz a róm. kath. temető kápolnájából, melyre rokonaikat és jóbarátaikat szomorodott szívvel ezúton meghívják.

Megbukik a szabadkőmives szellem Olaszországban, ahol most folynak a képviselőválasztások, melyekből előre láthatólag a nemzeti eszmét képviselő pártok fognak győztesekként kikerülni.

Hivatalos közlemény. 8545-1921. A városi tanács értesíti a közönséget, hogy betegek gyógykezelésére céljára sürgős esetekben szükséges jég — a tűzoltó őrtanyán rendelkezésre áll és ott kisebb mennyiségben — táblánkénti 14 koronás árnak megfelelő aránylagos árban, teljes vagyontalanság hatósági igazolása esetén pedig díjmentesen beszerezhető. Debrecen, 1921. évi április hó 22-én. **Városi tanács.**

Megszünik a hatósági cukorellátás

A m. kir. Cukorbizottság megkönnyíteni kívánva a fogyasztó közönség részére a cukor beszerzését, elhatározta, hogy (a nyerscukornak e tekintetben megtörtént részleges forgalmi felszabaddításán kívül) a cukorgyárakban meglévő fehér-cukor készleteket is egyelőre a vidéken a kereskedők útján kívánja forgalomba hozni, melőlvén az eddigi hatósági cukorellátást. A cukor forgalma tehát a jövőben akként fog alakulni, hogy azok a vidéki kereskedők, akik erre iparendé-lyükkel fogva jogosítva vannak, a m. kir. Cukorbizottsághoz fordulhatnak közvetlenül, az üzleti szükségleteiknek megfelelő cukormennyiség megvétele céljából és a Cukorbizottság a kereskedőknek a szükséges cukormennyiséget va amely cukorgyárból ki fogja utalni. A kereskedők azonban csakis a m. kir. Cukorbizottságtól beszerzett cukormennyiséget árusíthatják jegy nélkül, minden fogyasztó számára, azonban csakis azon törvényhatóság területén belül, amelyben az illető kereskedő lakik. Az egyes kereskedők által a m. kir. Cukorbizottságtól beszerzett cukormennyiségnek a hatóság által megállapított áron felül való eladása árdrdágitást képez és viszont kizáratik a további cukorellátásból az ely kereskedő, aki az általa Cukorbizottság útján beszerzett cukrot a fennebb körülírt törvényhatósági területen kívül árusítja. A cukor nem árusítható iparosok (cukrasz. cukorkakészítő stb.) részére.

Visszatételek megállása végett az illetékes közgazgatási hatóság mindenkor értesítettni fog arról, hogy valamely kereskedőnek hatósága területére a kor utaltatott ki.

A kereskedők kötelesek illetékekben kifüggeszteni, hogy csak belföldi cukrot árusítanak.

SZÍNHÁZ.

* A mi falunk kilencedszer. Változatlan érdeklődést tanúsít a közönség *A mi falunk* énekes és táncos népszínmű ma esti, kilencedik előadása iránt is. Ezt az érdeklődést ez a magyar levegőjű, tiszta erkölcsű darab annál is inkább megérdemli, mert nemesak érdekes és tanulságos, hanem kellemesen szórakoztat, gyönyörködtet, mulattat. A népszínmű ma esti előadását főképpen a B) bérlek fogadják örömmel, mert amikor először látták, Bodán Margit, a ki nek egyik legszebb szerepe van a darabban, annyira gyönyörködött, hogy csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta végigjátszani, szerepét, azonban nem énekelte. Most tehát a B. bérlek előtt is a maga kedvességének teljességében fogják élvezni *A mi falunkat*, összes dalaival és táncjaival együtt. A mi falunk mai, péntek esti előadására felhívjuk olvasóink figyelmét.

* A legelterjedtebb és legjobb színházi hetilap a Családi Kör, minden vasárnap megjelenik és mindenütt 5 K-ért kapható.

Színházak és mozgósínházak közleményei:

Pénteken B. bérletben *A mi falunk*, népszínmű.

Szombaton Fekete lovas, dráma.

Vasárnap délután *Az utahi lány*, operett.

Vasárnap este *Bob herceg*, operett.

Hétfőn *A mi falunk*. Tisztviselő-est.

A tengerfenék titka amerikai dráma 5 felvonásban a főszerepekben Chester Barnett és Barbara Temant rendkívül érdekesítő és látványos és Amerikai nagynéni, vizjáték 2 felvonásban főszereplők Bojda Juci, Mattyasovszky Hona és dr. Torday bemutatja ma az Aranybika mozi.

Lotte Neumann, Ossi Oswald és Huszár Károly (Pufi) egy műsoron az Apollóban. **(Thora van Deken) Észak asszonya** norvég dráma 5 felvonásban az Urániában.

A tőzsde

Budapesti zárlat ápr. 28. Magyar hitel 1690, Osztrák hitel 730, Angol-Magy. bank, 820, Leszámit. bank 750, Magy.-Olasz bank 354, Jelz. hitelbank 315, Keresk. bank 6850, Pesti hazai első 23000, Borsod-miskolci 2825. **Valuták:** Napoleon 785-805, Angol font 985-1015, Dollár 242-252, Francia frank 1925-1955, Márka 400-405, Lira 1215-1255, Osztr. korona 39-41, Rubel 95-105, Lei 400-410, Sokol 345-365, Svájci frank —, Korona dinár 710-730, Frank dinár 710-730, Lengyel márka 31-33.

Devizák. Newyork 247½-250½, Amsterdam 88½-92½, Bukarest 400-420, Kopenhága

4550-4800, Kristiánia 3950-4250, London 1000-1020, Berlin 395-410, Olaszország 1240-1270, Páris 1940-1980, Prága 342½-360, Stockholm 5850-6100, Sváje 4350-4550, Pécs 37½-39½, Zágráb 180-195.

Zürichi zárótőzsde ápr. 28. Berin 895, Holland 201, Newyork 574½, London 2268, Páris 4325, Milánó 2768, Brüsszel 43½, Kopenhága 103, Stockholm 132, Kristiánia 89, Madrid 80, Buenos-Aires 185, Prága 790, **Budapest 222**, Zágráb 400, Bukarest 925, Varsó —, Bécs 152½, Osztr. lebely. —.

Budapesti terménytőzsde ápr. 28. Terménytőzsde változatlan. Tarka bab 5 K, Köles 55-50, lóhere 5-6, mák, dió 33-35, lenese 16-18-23, tengeri 865-875.

Hivatalosan nem jegyzett értékek. ápr. 28. 4% korona járadék 108, 4% nostrofikált 106, 6% korona járadék 40, 6% nostrofikált 41, 5% korona járadék 42, 5% nostrofikált 43,50.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyt, ezüstöt legeslegdrágábban vesz **Simon György** DEBRECZEN, Kossuth-u. 11.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kedves otthon
Borszky Frigyes eredeti olajfestménye eladó. Megtekinhető Boldogfalva-utca 26.

Bélyeggyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Bathányi-utca 22.
Telefon 1365.

Koros Sándor
Térfel-szabó helyében Piac-u. 60.
Saját készítésű elegáns térfelöltényök kaphatók.

6 os dobtengely
réz csapágyakkal eladó. Cséplést vállalok. Ébert, Vargakert K. Tóth-utca 5.

Aranyat
mindenfélé ezüstöt, briliánsot, gyöngyöt vesz — Steiner Mihály Hatvan-u. 2 szám. I. emelet.

Forgács István
művészi
Bádogos-u.

Róváry és Altmann
szőcsök, Piac 42. Pannónia épít. let. Bármilyen e szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Rikkancsot,
két-három ügyes fiút alkalmak a HAJDUSÁG VRRADAT kiadóhivatala. Jelenkezés délben 12-1 óra köz. Piac u. 59. sz.

DEBRECENI Kalapgyár
SZÉLLÉS KÖSA
Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készítenek **PIAC-U. 63. SZ.**

Ct. 932-1921. sz.

Hirdetmény

A debreceni kir. törvényszék, mint cégbíróóság a K. T. 454. §-ának rendelkezése folytán ezennel közhírré teszi, hogy a Debreceni Keresztyén Biztosító Intézet R.-t. az alaptőkét és díjtartalékot az alábbi módon fogja elhelyezni.

1. jelzálogkölesönökbé, a fekvőség nem terhelt értékének erejéig;
2. állampapirokba és állami kamatbiztosítást élvező vállalatok elsőbbségi kötvényeibe;
3. a budapesti tőzsdén jegyzett záloglevelekbe;
4. a részvénytársaság által kötendő életbiztosítási kötvényekre, valamint a 2. és 3. pont alatt érintett értékpapírokra adandó kölcsönökbé.

Debrecen, 1921. március 30.

Bahunek sk.

kir. bíró.

A kiadmány hitelével **Korondy.**